

Konsekvensutredning

Datum

2017-05-22

Mottagare

Handläggare

Jonas Svensson

Direkt

010-6986022

Havs- och vattenmiljöenheten

jonas.svensson@havochvatten.se

Konsekvensutredning av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2017: xx) om kartläggning och analys av ytvatten enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Naturvårdsverkets föreskrifter om kartläggning och analys ska revideras till föreskrifter i Havs- och vattenmyndighetens HVMFS-serie. Revideringarna berör främst vattenförvaltningens digitala informationsstruktur avseende; ID-sättning av vattenförekomster, indelning av vattenförekomster, indelning av typtillhörighet samt möjligheter till gruppering. Uppdatering av föreskrifterna inkluderar även förtydliganden kring definitioner och krav samt justeringar av rent redaktionell karaktär. Inflyttning av bilagor till föreskriftstext har också genomförts i viss utsträckning också att beteckna som redaktionella justeringar.

ID-sättning

Förändrad ID-sättning syftar primärt till att på sikt underlätta för den digitala datahanteringen och dataöverföringen mellan myndigheter, datavärdar mm. Översynen grundar sig i stor utsträckning på de behov om en fungerande informationsstruktur som behövs inom vattenförvaltningen, och i vidare mening all vatteninformationshantering. Ett ställningstagande om ändrad ID-sättning gjordes av Havs- och vattenmyndigheten 2016-01-28 efter att ställningstagandet remisshanterats och konsekvensbeskrivits.

Vattenförekomster

Avseende förändringar i principerna för vattenförekomstindelning ändras sjöstorleken till att omfatta sjöar ner till 0,5 km² som en anpassning till kraven i gällande direktiv efter påpekande från kommissionen. Avseende övergångsvattnen är det en justering utifrån tidigare kommunikation med kommissionen att de vetenskapliga underlagen för de svenska övergångsvattnen inte tillräckligt väl kan motiveras enligt nationell expertis. Någon stabil grund för att skilja ut just dessa

områden som övergångsvatten finns inte och därför överförs de till kategorin kustvatten. Övergångsvatten övergår till att inkluderas i kategorin kustvatten. Kategorin övergångsvatten finns dock kvar i föreskriften för eventuella framtida förändringsbehov.

Indelning av typtillhörighet

Förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (Vattenförvaltningsförordningen eller VFF), Vattendirektivet (2000/60/EG) samt Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) kräver att Sverige som medlemsstat ska indela sjöar och vattendrag efter typ. Syftet med detta är att man ska kunna jämföra vatten med likartade naturliga förutsättningar som beror av klimat, naturgeografisk region, geologi mm. På Europainivå är det viktigt att kunna jämföra likartade ekosystem med varandra för att kraven på åtgärder inte ska vara orättvisa mellan länder.

Nuvarande indelning för typtillhörighet i NFS 2006:1 skiljer sig från Vattendirektivets indelning. Bedömningsgrunderna i HVMFS 2013:19 (tidigare NFS 2008:1) är i nuläget inte heller konsekventa i sin indelning i förhållande till typtillhörighet. Flera sätt att dela in vattentyper existerar och nyttjas parallellt nationellt och finns till för olika syften. Förslag läggs nu på en harmoniserad och sammanhållen indelning av typtillhörighet för sjöar och vattendrag som passar så många behov som möjligt inklusive behoven inom EU att kunna jämföra ekosystemens utveckling. Förslaget grundar sig på ett underlag som beretts genom Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) där representanter för berörda instanser deltagit. Indelning av typer för sötvatten följer i huvudsak System A enligt Vattendirektivet. Det underlättar för kartläggningen, kopplingen till bedömningsgrunder och interkalibrering. Typtillhörighet för kustvatten ändras ej.

Förtydliganden och tillägg

I föreskrifterna har gjorts förtydliganden avseende tillämpning av gruppering vilket i dagsläget finns otydligt utvecklat i HVMFS 2013:19 samt i syfte att tydliggöra att vattenförekomster inte behöver gränsa till varandra för att kunna grupperas. I föreskrifterna har även genom tillägg av paragrafer förtydligats om genomförande av riskbedömning samt sammanställning och tillämpningen av register för utsläpp och spill. Vidare har paragrafer om genomförande för mänsklig verksamhets

påverkan på ytvattenförekomster, ekonomisk analys, datahantering samt redovisning av uppgifter förtydligats i remissversionen.

Havs- och vattenmyndigheten gör bedömningen att nämnda ändringar och tillägg endast innebär förtydliganden då krav om dessa uppgifter redan finns.

Förtydliganden och tillägg innebär i dessa delar följaktligen inga materiella ändringar.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Vattenmyndigheterna och i förlängningen Havs- och vattenmyndigheten, kan inte leverera den information som kommissionen behöver för att följa upp och utvärdera hur Sverige genomför Vattendirektivet.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Direkt berörda

Vattenmyndigheterna berörs i första hand eftersom de är ansvariga för genomförandet av Vattendirektivet samt ansvarar för att till Havs- och vattenmyndigheten lämna den information som behöver för rapporteringen till EU-kommissionen. Länsstyrelsernas beredningssekretariat berörs också direkt eftersom de på vattenförekomstnivå genomför den praktiska karakteriseringen och klassificeringen av status samt tar fram övriga underlag till vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och förvaltningsplaner.

Specifikt när det gäller ID-sättningen påverkas ytterligare några myndigheter med ansvar för vatten eller skydd av vatten i olika former av revideringen. Detta inkluderar myndigheter/organisationer med ansvar för t.ex. övervakningsstationer i VISS, datavårdskap inom miljöövervakning, Natura 2000, dricksvatten, industriregister, förorenade områden, vattenstatistik (SCB) m.fl. Ändringen i föreskrifterna avseende ID-sättningen har dock föregåtts av ett ställningstagande från Havs- och vattenmyndigheten där ovanstående myndigheters synpunkter beaktats genom ett remissförfarande.

4. Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Avseende ändrad ID-sättning kommer det ekonomiskt att inledningsvis kosta berörda organisationer att etablera och strukturera data, och det kan antas att

underhållet av datamängderna kommer att kosta mera hos de primära datahållarna. Detta bör emellertid uppvägas av att samma preciserade informationsmängder kan hanteras av alla intressenter vilket på sikt underlättar informationsutbytet. Det ställningstagande som Havs- och vattenmyndigheten tagit kring ID-sättningen under 2016 emellertid har medfört att de grundläggande förändringarna redan genomförts och levererats och kommer att finnas på plats då föreskriftändringarna i nuvarande NFS 2006:1 eventuellt beslutas. Detsamma gäller för de grundläggande förändringar i digital struktur som gjorts kring indelning av vattenförekomster varmed SVAR-registret uppdaterats av SMHI. Detta inkluderar dock inte beredningssekretariatens ändringar av typtillhörighet samt klassificering av nya eller ändrade vattenförekomster vilket kan innebära en merkostnad för insamling samt hantering av data.

Konsekvensen av en ändrad typtillhörighet är att mer data kan behöva samlas in samt att karakteriseringen uppdateras på vattenförekomstnivå. Särskilda resurser eller särskilt projekt kan behövas för att komplettera data kring typtillhörighet praktiskt, ekonomiskt och administrativt. Datavärdsfrågorna kan behöva kompletteras. Konsekvensen är att VISS och SLU-databaser kommer att behöva uppdateras med denna information, och att länsstyrelserna behöver se till att tillräckligt många ytvattenförekomster eller grupper av ytvattenförekomster har tillräckligt bra data för att kunna genomföra indelningen av typtillhörighet. Vattenmyndigheterna behöver i sammanhanget anpassa VISS medan SLU behöver anpassa sötvattensdatabaserna. Länsstyrelserna uppdaterar med mätinformation.

För föreslagna redaktionella ändringar eller förtydliganden i föreskrifterna bedömer Havs- och vattenmyndigheten att inga nya kostnader uppstår. Detsamma gäller för de förtydliganden som gjorts i relation till redan ställda krav på rapportering till EU-kommissionen.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Vattendirektivet.

6. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Dessa föreskrifter ska ligga till grund för beredningssekretariatets kartläggning och analys av individuella vattenförekomster samt i ett vidare och i ett framåtsyftande perspektiv vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och förvaltningsplaner i vattenförvaltningen tredje förvaltningscykel. I ett senare skede utgör föreskrifterna även grund för redovisning och rapportering till EU.

Delar av det arbete som revideringen omfattar har redan utförts med stöd av mer informell vägledning av Havs- och vattenmyndigheten. Havs- och vattenmyndigheten bedömer inte att några särskilda hänsyn behöver tas gällande tidpunkt för ikraftträdande ej heller överses särskilda informationsinsatser i relation till ändringarna.

7. Konsekvenser för företag

De reviderade föreskrifterna kommer att främja en gemensam och transparent implementering av vattenförvaltningen i hela Sverige. Hur kartläggning och analys ska genomföras praktiskt har tagits fram inom Common Implementation Strategy (CIS). Havs- och vattenmyndigheten bedömer att dessa föreskrifter inte innebär förändringar utöver den reglering som redan gäller. Föreskrifterna riktar sig inte mot, eller berör, företag.

8. Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Havs- och vattenmyndigheten har vid flera tillfällen informerat vattenmyndigheterna om de ändrade redovisningskraven som kommit från EU-kommissionen och att Naturvårdsverkets föreskrifter kommer att uppdateras med anledning av detta. Havs- och vattenmyndigheten bedömer därför att inget tidigt samråd behövs.